

Отже, проблематика розвитку медіакультури давно вийшла за межі інформаційної безпеки та ефективної роботи з медіаконтентом. Варто враховувати, що інтернет визначає поведінку не лише в самій мережі, а й поза її межами, що також має стати предметом вивчення медіакультури. В процесі активної інформатизації та використання нових технологій варто не забувати про роль міжособистісного спілкування як методу ефективного осмислення та засвоєння матеріалу. Програма медіакультури має відображати актуальні суспільні запити та розвиватись разом із моніторингом популярних учнівських активностей та захоплень в інтернеті. Інтернет-діяльність школяра в свою чергу має виступити в ролі не лише негативного чинника, що відволікає його від навчання, а в якості об'єкту аналізу та обговорення на практичних заняттях з медіакультури.

Список використаної літератури:

1. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник / О.Т.Баришполец, О.Є. Голубева, Л. А.Найдьонова, Г.В.Мироненко, В.В. Різун та ін.. За заг.ред. Л. А.Найдьонової, О.Т.Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с
2. Коневщинська О.Е. Розвиток медіакультури та медіаосвіти в умовах сучасного інформаційного суспільства. Інформаційні технології та засоби навчання. 2016. Том 45 № 4. С.32-40. URL: https://www.researchgate.net/publication/331467547_ROZVITOK_MEDIAOSVITI_I_MEDIAKULTURI_V_U_MOVAN_SUCASNOGO_INFORMACIYNOGO_SUSPILSTVA
3. Реформа освіти. Інтерв'ю Ганни Новосад. Українська Правда. 23.09.2019. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2019/09/23/238293/>

Сухіх Аліса Сергіївна

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ
ORCID 0000-0001-8186-1715

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ПРОБЛЕМА

Адаптуючись до сучасних суспільних вимог, освітня сфера України зазнала суттєвих перетворень упродовж останніх років: оновлення нормативної бази, змісту та освітніх стандартів, впровадження програмно-апаратних засобів, яке сприяло розширенню спектра дидактичного інструментарію, появі нових можливостей для вдосконалення педагогічних систем.

Поряд з очевидними перевагами, модернізація освітньої галузі сполучена з низкою чинників, що негативно впливають на психофізичний стан і здоров'я підростаючого покоління: інформаційні перевантаження, стресогенні ситуації, гіподинамія, недостатнє природне освітлення та ін. – все це вимагає від дитячого організму великого напруження, що, разом з іншими негативними факторами, веде спочатку до захворювань, функціональних порушень, а згодом і до формування органічної патології.

Численні дослідження доводять, що практично незамінним та єдиним (після сім'ї) фактором, який може впливати на стан здоров'я дітей, у тому числі підліткового віку, є заклад освіти. Водночас навчальна діяльність не адаптується до особливостей розвитку і стану здоров'я сучасних школярів, педагоги мають недостатню підготовку з питань збереження і зміцнення здоров'я дитини, зберігається пасивна позиція сім'ї і самих дітей щодо власного здоров'я [1-2].

Значну і найбільш перспективну частину нашого суспільства становлять діти підліткового віку. Підлітковий період вважається одним з найкритичніших у житті людини. Особливості цього віку обумовлюють особливий стан організму, певну соціальну незахищеність, залежність від впливу соціального середовища на біологічному та соціально-психологічному рівні.

Одним із чинників впливу на здоров'я учнів є використання сучасних ІКТ. Аналіз результатів досліджень [3-9] з різних галузей дозволяють стверджувати, що більшість негативних наслідків, серед яких – скорочення періоду стійкої працездатності, зниження

ефективності та якості засвоєння навчального матеріалу, розумова перевтома, захворювання опорно-рухового апарату, погіршення зору тощо, обумовлені в основному «людським фактором» і пов'язані з недотриманням основних ергономіко-педагогічних вимог.

Оскільки більшість часу учні проводять в закладах загальної середньої освіти, важлива задача школи – забезпечити не лише якісний освітній процес і всебічний розвиток, а й умови для збереження здоров'я.

Тому на сучасному етапі інформатизації вітчизняних загальноосвітніх навчальних закладів однією з домінуючих проблем є розробка науково обґрунтованих основ здоров'язбережувального використання ІКТ, формування й розвиток відповідних компетентностей учасників освітнього процесу, зокрема в основній школі.

Аналіз джерельної бази дозволив визначити поняття *здоров'язбережувальне використання ІКТ* як спеціально організований освітній процес, який передбачає єдність дотримання низки організаційно-педагогічних умов суб'єктами освітнього процесу, спрямованих на збереження фізичного й психічного здоров'я учнів або його покращення, та збереження стійкої працездатності протягом усього уроку, під час якого використовуються ІКТ.

Визначено, що проблема здоров'язбережувального використання ІКТ є міждисциплінарною, оскільки для її вирішення необхідним є залучення методології різних наукових дисциплін: медицини (вивчення факторів негативного впливу ІКТ на організм людини), ергономіки (визначення вимог до роботи з ІКТ для підвищення ефективності, безпеки та комфортності умов для користувачів), психології (вивчення факторів впливу на психічну сферу людини, шляхів уникнення негативних наслідків), педагогіки (дослідження можливостей створення здоров'язбережувального навчального середовища, формування й розвитку компетентностей суб'єктів освітнього процесу в аспекті здоров'язбережувального використання ІКТ).

Отже, для комплексного вивчення проблеми здоров'язбережувального використання ІКТ її доцільно розглядати під час вивчення різних предметів шкільного циклу: біології, інформатики, основ здоров'я, фізики, природознавства, фізичної культури та ін., а також у формі повідомлень і дискусій під час класних годин, факультативів, тематичних занять варіативного складника навчального плану.

Хоча здоров'язбережувальний зміст доцільно вводити у зміст багатьох дисципліни основної школи, найбільш ґрунтовне вивчення сутності й особливостей здоров'язбережувального використання ІКТ необхідно здійснювати під час уроків інформатики та основ здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Ермакова М. А. Формирование индивидуального опыта здоровьесбережения школьников как социально-педагогическая проблема. Вестник ОГУ. 2011. № 16 (135). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-individualnogo-opyta-zdoroviesberezheniya-shkolnikov-kak-sotsialno-pedagogicheskaya-problema>.
2. Єрмолаєва М. В. Психологія розвитку : метод. посіб. для студентів заочної та дистанційної форм навчання. URL: <http://medbib.in.ua/psihologiya-razvitiya-metodicheskoe-posobie.html> (дата звернення 08.05.2018).
3. Мухаметзянов И. Ш. Здоровьесберегающая информационно-коммуникационная среда учебного заведения: проблемы и перспективы развития. Казань : Идел-Пресс, 2010. 208 с.
4. Мухаметзянов И. Ш. Информатизация образования: здоровьесберегающие аспекты. Школьные технологии. 2006. № 6. С.28–31
5. Мухаметзянов И. Ш. Медицинские и психологические условия формирования и функционирования информационно-коммуникационной образовательной среды учебного заведения. Казанский педагогический журнал. 2009. № 4. С. 92–96.
6. Мухаметзянов И. Ш. Методика выявления санитарно-гигиенических и медицинских факторов, влияющих на состояние здоровья студентов в условиях информатизации : метод. пособие. Москва : ИИО РАО, 2006. 20 с.